
TIL BISKOPPERNE I DEN DANSKE FOLKEKIRKE

BIDRAG TIL BISKOPPERNES PROCES OG BESLUTNING VEDR. FOLKEKIRKENS LITURGI

FRIHED UNDER ANSVAR, FRIHED INDEN FOR RAMMER

Kære biskopper!

Tak fordi I har sat et stort udvalgsarbejde i gang omkring højmesseliturgien i folkekirken, dåb og nadver og overvejelser om autorisation og frihed. Det kontinuerlige arbejde med gudstjenesten er væsentligt, og griber direkte ned i kirkens og menighedens livsnerve!

I Gellerup Kirke har vi før COVID-19 fået tilladelse af biskoppen til at benytte en prøveordning med en tilrettet højmesseliturgi. Forud for denne har vi haft samtaler i menigheden om vores højmesse, hvor vi – blandt mange forslag – prioriterede tre værdier, som vi ønsker, skal være bærende for gudstjenesten hos os. Disse var: Autenticitet, fællesskab og hjemlighed. Disse tre værdimarkører er altså groet ud af menighedens samtaler og engagement.

Ønsker til en kommende liturgi-reform

Vi bakker op om, at der sættes fælles rammer inden for hvilke den liturgiske frihed kan udfoldes, og det er vores ønske, at der er stort råderum og frihed inden for disse rammer.

- frihed for menigheden til at sætte præg på gudstjenesten lokalt inden for rammer af den liturgiske tradition, og traditioner og erfaringer på det lokale sted. Herunder at afprøve formuleringer, liturgiske led og liturgiske forløb i en løbende proces
- frihed til at vælge flere eller færre af de liturgiske led, eller flere eller færre af de bibelske læsninger i gudstjeneste
- frihed til at vælge blandt den righoldige litteratur af bønner/ kollekter, som udgives, eller til selv at skrive bønner
- frihed til at vælge den musikalske udformning af de liturgiske led
- frihed til at vælge at synge salmer fra Den Danske Salmebog og nye salmer fra de mange nye salmeudgivelser
- frihed til at vælge at læse fra én af de autoriserede oversættelser af Bibelen og at benytte Bibelen 2020
- inspiration fra en kommende alterbog til en rigdom af forskellige sproglige og teologiske udformninger af bønner og liturgiske led, samt forskellige musikalske udtryk i de liturgiske led.

I VORES GUDSTJENESTE LÆGGER VI VÆGT PÅ:

- at vi har en liturgisk righoldig gudstjeneste, hvor vi bl.a. hver søndag har kyrie og gloria, og hvor vi i fastetiden beder et litani i vekselbøn. For os har det værdi, at den righoldige liturgi har dybe rødder i kirkens tradition, og forbinder os med historien. Vi oplever, at en gudstjeneste med en stærk liturgi er en gudstjeneste, der bærer sig selv, og modvirker at gudstjenesten bliver en præstation eller en event.
- at der er dele af liturgien, hvor lægfolk agerer og medvirker, hvilket er et synligt udtryk for, at gudstjenesten er menighedens (det, som Martin Modéus kalder repræsentativ delagtighed)
- at menigheden er aktiv i gudstjenesten igennem salmer og gennem deltagelse i liturgiens dialogiske vekslene (dialog-delagtighed)
- at liturgien ikke er statisk, men at vi kan bede bønner og bruge øvrige liturgiske led i forskellig sproglig og musikalsk udformning. Vi ønsker at have en løbende samtale i menigheden om, hvordan vi gerne vil fejre gudstjeneste, så menigheden har indflydelse på gudstjenesten (magt-delagtighed). Denne samtale er også med til at afdække, hvordan de liturgiske led opfattes af menigheden, og om der er en diskrepans mellem den teologiske intention pdes. og erfaringen hos menigheden pdas.
- at gudstjenesten lever godt i et spændingsfelt mellem en sproglig stil, der ligger tæt på vores hverdagsprog og vores hverdagserfaringer, hvilket er med til at gøre gudstjenesten hjemlig – og på den anden side at gudstjenesten også kan rumme en ”højere” liturgisk stil. Menigheden kan f.eks. bruge ordet ”helliged” som en væsentlig værdi for gudstjenesten, og ser en værdi i, at gudstjenesten er højtidelig.
- at gudstjenestens grundstruktur og indhold ligger dybt i kroppen. Denne ”kropslige fornemmelse” kan beskrives som i ordo-tænkningen, hvor ”samling”, ”ordet”, ”bordet” og ”sendelse” angiver en bevægelse. Heri ligger genkendelighed. Hjemligheden ligger derimod snarere i, om man kan erfare sig genkendt og tiltalt af de ord og tankegange, som kommer til udtryk i gudstjenesten, og om man føler sig rummet. En gudstjeneste kan godt erfares som hjemlig, selv om ikke alle salmer eller liturgiske led er kendte på forhånd.
- at vi øser af den rige danske salmeskat – såvel fra Den Danske Salmebog, som fra de mange nye salmer, som bliver skrevet i disse år. Vi oplever det som meget vigtigt, at menigheden har mulighed for at tage salmer i munden, hvor sproget ligger tættere på et nutidigt sprog. Og vi har erfaring for, at de nye salmer ofte er mere tilgængelige for ”kirkefremmede” dåbsfamilier og konfirmander, og gør man et arbejde for en søndag at lære en ny salme, vil hele menigheden ”stå på fælles grund” i at tilegne sig den nye salme, som bliver fælleseje.
- gudstjeneste er først og fremmest liv. Den skal udstråle liv, og tale ind i vores liv – og må ikke forstene og blive et musealt kuriosum. Gudstjenesten skal tale til mange, med mange forskellige baggrunde og erfaringer, og må ikke lukke sig om sig selv og blive indforstået og for kulturelle feinschmeckere. Men gudstjenesten må gerne åbne og øse af vores righoldige liturgiske og teologiske tradition, vores salmeskat og en righoldig musikalsk tradition, og dele ud af gaver, som menigheden måske ikke kender til på forhånd.

ERFARINGER FRA CORONA-TIDEN

Coronatiden har givet os nye erfaringer. Vi erfarer, at vi kan holde kortere gudstjenester på 30 minutter, hvor vi faktisk oplever, at vi bibeholder en genkendelig gudstjeneste med færre liturgiske led, men hvor grundstruktur og "flow" ligger krop og hjerte nær. Erfaringen er, at ikke alt behøver at være med hver gang, for at vi har en fuld og hel gudstjenesteoplevelse.

I tiden efter COVID-19 kan vi ønske os en frihed til at holde forskellige gudstjenester af kortere eller længere varighed, med en frihed til at vælge blandt de liturgiske led og antallet af læsninger.

Med venlig hilsen

Gellerup Kirkes Menighedsråd

Rasmus Bach Ottosen & Charlotte Krog Brandbyge – Formandskab

Martin Hornstrup, organist/kirkemusiker; Ditte Bruun Laursen, sognepræst; Karen Huus, sognepræst og Niels Hviid, sognepræst

Bilag vedlagt: "Forslag til revideret højmesseliturgi i Gellerup Kirke", fra ansøgning til biskop Henrik Wigh Poulsen.